

MALI OGLASI: 20 lir beseda, - **NAROČNINA:** mesečna 480, vnaprej; četletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lit. **FLRJ:** Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 - **ZA FLRJ:** Agencija demokratskega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije Ljubljana, Stritarjeva 31, tel. 31.928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60, KB, 1.2.2.375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ, Trst.

Afro-azijska konferenca v Kairu

**Čez 500 delegatov iz več kot 40 držav
za odločno protikolonialistično politiko**

Indijski delegat predlaga sklicanje svetovne razorožitvene konference ter takojšnji pričetek pogajanj med Francijo in Alžirijo
Hammarškjoeldov razgovor s Favzijem in Naserjem

Ministrinja Hammarskjöldova ni hotela povedati, o čem se je ta pogovarjal s Fawziem, in dejala je tudi, da o tem ne bo nič povedala. Na SVO za razpravo o kakih koli problemih, temveč samo o razgovorih o vprašanih tehničnih naravah, je dostavil tajnik. Na neki privlačni vladi Saudove Arabije. Kajru zanimali so opazili za popolnoma različne informacije tiska, po katerih naj bi se bila Saudova Arabija priprave na Iraku. Zgodilo se je, da je bil na mednarodni konferenci NATO v Parizu, naj pripravi Izrael do tega, da se umakne znotraj meja, ki so bile določene po konvenciji SZO, in da se izpostavi, če so zadržani, da se je Saudova Arabija omejila samo na to, da je združenim državam Amerike prikazala svojo korenitost. Na koncu se je sprejelo sklepov, da se ne nanasali na arabske države, ne da bi se prej posvetovale s temi državami. Končno je predstavnik dostavil, da je bil v tiskovni konferenci, da je, da je postala tiska za deželno, egipčevskega tiska.

Egipćovska agencija "Srednji vzhod" objavila danes vest iz Beiruta, da je perzijski šah ponovno predložil Libanonu naj pristopi k bagdaskemu paktu; v zameno bi Turčija, Irak in Iran zagotovili Libanonu tržišča za njegove viskose agrumov. Razen tega trdi agencija, da je perzijski šah izjavil, da bi tudi Jordanija pristopila k paktu, če bi pristopila tudi Libanon. Libanon tako vlada sedaj razpravlja o takih pomenjenih agenciji, o predlogu.

Medtem ko v Washingtonu te resolucije še ne komentirajo, pa na Zahodu že pripravljajo odgovor na Bulganinovo pismo pred konferenco NATO

«New York Times» pise, da je afrozazijska konferenca, ki jo Kairo, glavno vojvotjsko prado, v hladni vojni prvi put organizira. Potem pravi list nadalje, da bo hoce Naser z enakimi gesli koga Rusi prisiliti Arabce, da bi se združili okrog njega ter tako realizirali načrt panarabskega imperija, ki naj bi se raztezal od Atlantika do Perzijskega zaliva. Nadalje si hoce pridobiti siršo oporo narodov Afrije in Afrike za svoje protizahodno stališče, če ne za neko drugo, za boljše možnosti trgovanja.

Forenko trdi, da je izjela sko vprašanje, čeprav ni v dnevnem redu afro-azijske konference, še naprej osrednja točka med problemi Srednjega vzhoda, se «New York Times» pesimistično izraza o rezultatih misije generalnega tajnika OZN Hammarskjöld ki mu je — tako trdi list — predsednik Naser še dal vedeti, da noče nič slišati o kakih koncesijah.

A. P.

— — —

BEOGRAD, 26. — V prvih dnevima januara bio prispeo u Beograd generalni direktor energetske kompanije izmedju drugih ENI dr. Facca za cacek konketnoga sodelovanja na podrocu petrolejskoga raziskivanja.

Več sto najdišč urana in uranove rude v FLR.

Izjava A. Rankovića - Jemenski princ v Sloveniji
Požar zgodovinske stavbe v Sarajevu - Delegacija
SZDLJ na konferenci azijsko-afriških držav

Izjava A. Rankovića - Jemski princ v Sloveniji
Požar zgodovinske stavbe v Sarajevu - Delegacija
SZDLJ na konferenci azijsko-afriških držav

(Od naslega dopisnika)

BEograd, 28. — Jemskemu prestolonasledniku, princu El Badra, ki je prispel danes zjutraj s posebnim vlakom v Ljubljano, so na železniki postajali pozdravili samostojno razstavo v Beogradu. Materialna škoda velika.

Včeraj je odpotovala v Kairo delegacija SZDLJ, ki kot opazovalec prisostvovala konferenci azijsko-afriških držav.

Božične nesreče

Na današnji seji zvezne Komisije za nuklearno energijo je predsednik komisije Aleksander Ranković povedal, da je danes v Jugoslaviji 2.000 znanstvenih delavcev in tehnikov, ki so zaposleni v razvodu z raziskovalskimi in strokovnimi znanstveniki so v zadnjih dvajsetih letih obvladali v domačem

Okrog 100 mrtvih

Včeraj si je princ a svojim spremstvom ogledal Sarajevo in njegove znamenitosti ter nekatera podjetja.

Sovjetska letala na južnem magnetskem tečaju

Zgraditvijo reaktorja in strežnih laboratorijev se je razširile perspektive razvoja nuklearne znanosti Jugoslaviji.

Umor na Cipru

ski spomenik pod zaštitu države, so bile med drugim pisarne Turist-Projekta, biblioteka zavoda za zaštitu kulturnih spomenikov in galerija sponzorov umetnikov. Požar ni samo popolnoma uničil znamenito stavbo, ki je v svoji zgodovini doživela še dva požara, temveč tudi originalne umetniških del nepre-

cenljive vrednosti in biblioteke za organizacijska delo in za pripravo kadrov. Rukovodilci in strokovnjaki, ki delujejo na dvostranski osnovi in men ustvarjajo mednarodne agencije za atomsko energijo.

POST SCRIPTUM K DNEVNIKU OB STOTI PREMIERI SNG

Razmišljenost in utva in trije protagonisti

(Stota premiera: Anton Pavlovič Čehov: «Utva» - Režiser Jože Babič)

Objavljamo sledečo recenzijo predstave «Utva» v uprizoritvi SNG s pripombo, da se uredništvo ne strinja povsem z oceno našega prizadevnega gledališkega kritika Milana Lindića.

Moskovska dijakinja Zoja Kosmodemjanskaja je zapisala v svojo drobno beležnico besede Astrova iz «Strička Vanjina»: «Pri človeku v sebi lepo: obraz in obleka, duša in misli». To je filozofski nauk, zgodev in en sam stavek, in ta stavek je najposlednejša resnica vse Čehovske literarne dejavnosti in zlasti še njegovih odskih del, «Utva» je njegovo treble dramsko delo (po «Elvanov» in «Vampirju»), nastalo skoraj deset let po prvem takem poskusu in je tudi prvo resnejše odsko delo, v katerem je sicer le do neke mere dokončno izražen pogled Čehova na «novo» dramaturgijo, «Utva» pa gledališkemu človeku zagotavlja še eno čisto izjemo, in sicer to, da je tudi edino dramsko delo Čehova, ki ni dočela čehovljanskega «čista», se pravi, da ne vsebuje vseh tistih (skoraj ekskluzivnih) fabulističnih in «razpoloženskih» vrednot, ki so značilne za vsa ostala njegova dela. Ko namreč karakterizira razpoloženje gledališkega občinstva svoje dobe, pravi Čehov: «Zahtevajo, naj bi bili moji junaki scensko efektivni. Toda v življenju se ljudje ne ubijajo, ne obesa, ne izjavljajo ljubizni kar vsak trenutek. In ne pripovedujejo nenehno le pametnih reči. Ljudje po navadi jedo, pijejo, se potepajo, govorijo neumnosti. In to naj se vidi tudi na sceni. Treba je ustvariti tako delo, v katerem bi ljudje prihajali, gledali, jedli, se pogovarjali, se zabavali, igrali — toda ne za to, da bi bilo to potrebno, ker bi bilo to potrebno pisati, ampak zato, ker je v življenju to tako, kakršno je, ne pa neprimerno. Mislim, da je to poenostavitev ideje, da je to dramski umetniški vendar za spoznanje pretirana, saj jo je nekaj let kasneje sam avtor redigiral in ji dal bolj smiselno intonacijo. Zanimivo pa je tudi dejstvo, da ta nauk Čehova nikakor ne velja za «Utvo», ki zavzema v njegovem dramskem opusu posebno mesto. Če smo torej že omenili odvrtnost Čehova zoper siježno neprirodnost in «efektne» starijskih dramskih tekstov, potem je prav, da omenimo enkratno izjemo njegove «Utve», kjer zgodba (??) v resnici ni do slednje čehovljanske, ker ni izpovedno preprosta in siježska nekomplicirana, marveč je grajena na — žal res starem — principu cikličnih neizpolnjenih ljubizni. In tako predstavlja po mojem mnenju «Utva» zanimiv nikakor pa ne zgodovinsko pomemben, antagoničen med čehovsko teorijo o siježski prirodnosti in dramskim primerom, ki precej jasno dokazuje ravno nasprotno. To je kajpada izjemen primer, ki pa ni več izjemen v tistem trenutku, ko se začnejo upoštevati tudi avtorjev dialog, karakternost njegovih oseb in njegovo posebno, «enkratno» ustvarjalno resnično čehovljansko intencijo v dramaturgični gradnji. In kakor je res, da njegove osebe v «Utvi» vselej ne prihajajo in odhajajo in da se ne pogovarjajo o vremenu, tako je tudi res, da te osebe na odru v hipu zaživijo, zaživijo klub na videz neutrujenemu procesu nato je Čehov neizčrpan, kajti vsa njegova dramska dela so kakor napravljena iz enega kosa, vsa njegova dela so krepko patinirana v letimotiv Človeškega. Vsa njegova dela namreč nimajo dramske katarze v tradicionalnem, ostrem smislu, ko se osebnosti fabulativno očistijo po hudih, tragičnih spopadih, nimajo zato, kar Čehov sploh nima dramskih konfliktov in so preprosto tudi katarze odveč. Njegove osebnosti se sprotito očistujejo in nekako samogibno rešujejo zasedne konflikte, nastajajoče v dejstvu. Saj se je celo Stanislavski, ki je v «Utvi» po prvem neuspehu ponovno postavil na oder, zmotil, ko je rekel: «Vidite, zato se tako motijo vsi, ki igrajo v igrah Čehova, da imajo njihovo fabulo, drseč po površini in oblikujejo samo zunanje podobe vlog, ne ustvarjajo pa notranjih podob in notranjega življenja. Kajti samo fabul in samo zunanji podob vlog v igrah Čehova sploh ni. In ne je samo — tu di sicer ni ne tega ne onega, z izjemo — kot smo že omenili — «Utva» ki pa se mimo izjemne siježske problematike ne loči od vseh ostalih kasnejših del ravno zaradi svoje notranje psihološke harmoničnosti in doživljajske čustvenosti enostavnosti. Pa vendar:

denimo — Irina Arkadina gotovo ni osebnost, ki bi jo bili (tudi v 80-ih letih tistega časa) srečevali na vsakem koraku. Pa vendar trdijo mnogi poznavalci dramske ustvarjalnosti Čehova, da sodi prav Irina v galerijo tipičnih čehovljanskih osebnosti. Morebiti zato, ker je Čehov v tem liku strnil podobo stoterih igralških osebnosti svojega časa in je na ta način ponovno dokazal neizpolnjenost lastne teorije o odnosih življenja — order. In tako naprej. Vsekakor pa želimo še enkrat poudariti, da predstavlja uprizoritev «Utve» prav zaradi še omenjenih izjemnosti veliko trši oreh za vsako boljše gledališče v svetu, kakor študij eno od njegovih «železnih» čehovljanskih dram.

V enem svojih prejšnjih gledaliških poročil sem menda bolj tjavdan kakor s tehtnim premislekom omenjal neko posebno kvaliteto režiserja Jože Babiča, in sicer intuitivnost. Tokrat to vrednoto (s tehtnim premislekom) poudarjam, kajti zdaj mi je jasno, bolj kakor kdaj prej, da mora biti dirigent impresivističnih glasbenih dram Čehova bolj vedeževalec kakor režiser z voluminoznim tehničnim znanjem in obligatno prilagojenim reditarnim teoriji, ki ločijo pojem mizanscene od pojma heterogenih situacij. Za to uporičitev je bila potrebna predvsem intuicija in izjemno notranji poslušal za tonovski način tržske izvedbe. Kajti «Utva» se da izvajati na tri načine, ki bi jih najpopolneje izrazil z glasbeno terminologijo: v duru, molu in brez tonalitete. Da, tudi v duru smo že gledali Čehova (ne sicer «Utva»), v navadi je pretirano otoni mol, toda Babič, ki je izbral najbolj nevtrarno, toda tudi najbolj enotno, neizpolnjenost obliko, tisto brez tonalitete. Zakaj? Ker je s tem avtomatično vnaprejšnje lahko zavzel določitev igralcev izraznih proporcij, ker ni (vsaj tako se mi zdi, lahko pa, da se motim!) več izbral po tipih (in kolikor to seveda niso terjali zunanji, drugovrstni, pogoj), ampak je med studijem upravljal like Čehova na igralške osebnosti. Tako metoda je lahko uspešna ali pa zgrešena. To je pa seveda stimulativno ustvarjalno tveganje, brez katerega si sploh ni moglo misliti dobrega režiserja. Babič je šlo — če sem to ob premieri lahko dobro spoznal — predvsem za atmosfero, bolj za podtek, ki je pri Čehovu tako preteklo pomembno. Upošteval je seveda dejstvo, da je treba tudi atmosfero igrati, da je treba tudi vonj nekake psihične razpoloženosti izigrati, da je treba psihično stisko nekakega lika bolj izraziti kakor igrati in da je končno potrebna tudi ustrezna mera kolektivne, uglasne emocionalnosti. Ker pa režiser po navadi ni hkrati tudi plemeniti magister, ki bi na predpisani recept lahko na pamet zmešal blagodejni zdravilni cocktail in bi se igralci namahoma tudi notranje spreminjali in svoje predpisane igralške like, je bila potrebna (že zopet!) intuicija, intuicija in občutek, redki gastronomski občutek na vse tisto nedopovedano in nedopovedljivo, kar daje šele pravo in dokončno barvno pravo in dokončno Čehova, Milana Lindića, situacijski premiki, dekorativna drobna, svetlobni efekti in muzika — vse to je za oživljanje čehovljanskega teksta tako dragoceno in potrebno za režiserja z dobrim okusom tako malo pomembno, da se o tem malo v recenziji ne izplača izpuščati besed. Tudi zunanja, vizualna podoba tega ali onega igralca ni veljavna, če ni bila zgolj okvir, spodoben in ugleden okvir polne, zanosne in doživljajske silovite notranje igre. Dobro! Zato pa lahko po vsem tem zapisem, da so pri uprizoritvi «Utve» resnično sodelovali trije izvrstni protagonisti. Naj jih naštejemo po primernem vrstnem redu: prvi je bil Anton Pavlovič Čehov, ki mu pripada nemala zasluga, da je delo sploh napisal. Drugi je režiser Jože Babič, ki mu je bilo dano, da je postavil «Utvo» na oder Slovenskega narodnega gledališča v Trstu z uspehom, ki je vreden vsega vizualnega truda in dela. Tretji, še najbolj markantni, najbolj očiten čehovljanski protagonist je bil lik Maše v kreaciji Steffe Drolčeve. Mnenja sem namreč, da bi bolj polklesani od podpisane mora in napisali dolgo in zajetno razpravo o tem, kako je treba igrati Čehova, ko bi si ogledali to resnično genialno in enkratno igrano. Naj mi bo še tokrat dovoljeno uporabiti citat iz spominov Stanislavskega, ko piše o «Utvi»: «Moti se vsak, kdor v igrah Čehova nasproh poskuša igrati, predstavljati. V njegovih igrah morate biti, to je pravi živeti, bivati, oklepajoč se glavne živčne arterije, ki teče globoko v notranjosti. In edini lik, ki je pri uprizoritvi «Utve» na tržskem odru živel in bival s poslednjim tikom svo-

pleksnosti ne bo imel trajnejših vrednot. Vsa v prvi fazi njenega igranja ne, kdaj kasneje pa, si sprito utemeljiti. Justo Košuta, ki naj bi bil mesnat in nekompleksiran upravnik Samrajev, trmast in izhast, je bil zavoljo privzignjenega stavka in patetike bolj svečenik iz antičnih tragedij. Preprosta, zelo blizu čehovljanskega pojmovanja odrske interpretacije je bila Polina, ki jo je igrala Ema Starčeva. Tudi Joško Luček je poenostavil svoj način igre in se poglubil v sicer le navidezno, a tem težje preprosto notranje kreativnosti brez sicer miniaturne, a večkrat vsiljive teatralike. Isto velja tudi za lik Dorna Modesta Sancinga, ki je bil veskozi simpatičen in zdrav, edini značilni lik v mehki zatohlosti Utve. Miha Baloh, ki si ga

pleksnosti ne bo imel trajnejših vrednot. Vsa v prvi fazi njenega igranja ne, kdaj kasneje pa, si sprito utemeljiti. Justo Košuta, ki naj bi bil mesnat in nekompleksiran upravnik Samrajev, trmast in izhast, je bil zavoljo privzignjenega stavka in patetike bolj svečenik iz antičnih tragedij. Preprosta, zelo blizu čehovljanskega pojmovanja odrske interpretacije je bila Polina, ki jo je igrala Ema Starčeva. Tudi Joško Luček je poenostavil svoj način igre in se poglubil v sicer le navidezno, a tem težje preprosto notranje kreativnosti brez sicer miniaturne, a večkrat vsiljive teatralike. Isto velja tudi za lik Dorna Modesta Sancinga, ki je bil veskozi simpatičen in zdrav, edini značilni lik v mehki zatohlosti Utve. Miha Baloh, ki si ga

(Nadaljevanje na 4. strani)
MILAN LINDIČ

KAJ VSE SI NE ZAMIŠLJAJO SOVJETSKI ZNANSTVENIKI.

Prižgali bodo novo zvezdo

Seveda to še ni stvar naše generacije, verjetno pa bo «nova zvezda» zaslajala za začetek novega stoletja, ki bo hkrati začetek novega tisočletja

V zadnjih letih se čedalje več govori o atomih in atomski dob; nasploh, o atomski silil kot viru energije in podobno. In mnogi so že začeli iz tega sklepati, da bo v kratkem klasična oblika elektrike izgubila na svoji važnosti. To se utemeljuje z domnevo, da pripada bodočnost izključno jedrski energiji, potemtakem bi bila elektrika že stvar preteklosti. To pa ni povsem točno, kajti elektrika je bila in ostaja še nadalje najbolj elastična in najbolj primerna oblika energije. Njene uporabne možnosti se zdajvna niso izčrpane. Nasprotno, eno področje njene izkoriščenosti je šele v največji dobi prišlo v fazo največjega razvoja. To področje je področje visokofrekvenčne energije.

Uporaba električnega toka z visoko napetostjo ni v začetku tega stoletja predstavljala še dobrosedno nič. Šele pojav in izum radia sta, pa čeprav v neznatni meri, povečala uporabo te energije. In kolikšna je bila pravzaprav ta uporaba je razvidno iz tega, da so

radioodajne postaje porabile manj kot en odstotek vse proizvedene elektroenergije. Šele razvoj elektrotermije, to se pravi taljenja in kaljenja kovin s pomočjo visokofrekvenčne energije, ki jo je dobil gradnje naprav, ki so potrebovale do sto kilovatov električne energije. Toda teh naprav je bilo vedno več in več. Pokazalo se je namreč potreba, da se v pravi s pomočjo visokofrekvenčne energije toka topijo in kalijo dragocene vrste jekla, ki zahtevajo visoko kemično čistost. In v naši dobi se deluje naprave na visokofrekvenčni tok, toda ne več na sto, ampak na nekaj tisoč kilovatov. Take naprave so danes potrebne skoraj vsem industrijskim panogam, uporabljajo pa se razmeroma malo, ker je ta tok za sedaj še vedno — razkošje. In s tem se pojasnjuje tudi dejstvo, zakaj ni n. pr. metalurgija že postala elektrometalurgija.

Kot vidimo že iz tega, je ena izmed nalog za bodočnost v tem, da se razvijejo vse možnosti ustvarjanja odnosa proizvodnje toka z visoko napetostjo. Šele ko bo to gospodarsko možno, bomo mogli reči, da bodo mnoga področja elektrotehnike pokazala vse svoje možnosti, ki so za sedaj še vedno le potencialne. Na tem mestu in ob tej priložnosti bomo navedli le enega izmed primerov, kako bleščajo, rekli bi revolucionarno bodočnost napovedujejo temu.

Sončni žarki so za sodobnega fizika nekaj velikega. On vidi v njih vrsto elektromagnetnih valov, to se pravi eno izmed oblik električne energije, ki se da tudi meriti. Energetski voltov na kvadratni centimeter — ugotavlja fizik. Pri tem pa misli na sončne žarke ob vročem polnem podnevi. Tako torej misli fizik o soncu. Generator za visokofrekvenčni tok za more dati tudi na stotine in tisoče voltov na kvadratni centimeter. In v tem ko Sonce pošilja največ dva kilovata na kvadratni meter zemeljske površine, visokofrekvenčni generator dopušča, da se na enem kvadratnem metru osredotočijo tisoči kilovatov. Ti žarki so hujši od toplotnih žarkov Marsovec v Wellsovih romanih. Toda takto moramo pristaviti, da ne gre za plod fantazije, pa čeprav vsa sodobna tovrstna znanost je meji s fantastičnim. Ponavljamo, tu ne gre za fantastičnost, kajti ni daleč čas, ko bo možno izdelovati stroje, ki bodo n. pr. mogli rušiti ali celo topiti najvišje gore, kot n. pr. mi z vročim nožem topimo kose masla. In pred nami se bo nudil veličastni prizor, da ob svetlobi, ki bo spominjala na ostro svetlobo, ki se poraja ob avtogletnem varjenju, gledamo, kako se velikanse mase kamenja spreminjajo v lavo in pred to čudovito naravo, pred tem strojem se bo odpirala človeku pot skozi Himalaje, skozi Alpe in druge velike gorske mase.

In to še ni vse! Resna znanstvena raziskovanja na področju visokofrekvenčne energije kažejo, da so povsem realne in uresničljive še številne druge možnosti. Ena teh je povezava s imenom mladega sovjetskega znanstvenika G. Babata, o katerem smo že zadnjič pisali. Ko smo omenili njegove načrte glede ustvarjanja umetnega sonca. Sovjetski znanstvenik Babat je že leta 1941 v svojem laboratoriju prižgal — novo zvezdo. In to kar je pred šestnajstimi leti napravil

v svojem laboratoriju se bo v ne tako daljni bodočnosti zgodilo tudi v prirodi. Na kakšnem načelu temelji to?

Elektromagnetni žarki se s pomočjo velikanskih ogledal usmerjajo v višino in to s štiri različnih točk. Zgoraj, visoko nad Zemljo, pa se ti žarki križajo; delci dušika pa, ki jih bo ta velikanse energija razkrajala, se bodo med razkrajanjem vžigali in sijali kot zvezda.

Zvezda, ki bi jo tako prižgali, bi mogla raztopiti led na tleh. Energija, ki bi jo uporabljali za ustvarjanje te zvezde, bi bila koristna tudi v tem, ker bi dušikovi oksidi, ki se ob tem izogrevanju ustvarjajo, z dežjem padali na zemljo in ker so dušikovi oksidi visokokakovostno gnojilo, bi to zelo koristilo razvoju zemeljske flore, rastlinstva.

To je le eden od nešteti primerov bodoče uporabe visokofrekvenčne energije in mladi sovjetski znanstvenik Babat je že do sedaj analiziral celo vrsto podobnih možnosti, ki se bodo v bodoče uresničile.

Danes smo že sredi našega stoletja. Vse se nam zdi nekoliko preveč fantastično, pa čeprav nam številni zadnji dogodki kažejo, da je pred nami še velikanse razvoj. Toda vse kaže, da bo človeštvo vstopilo v prihodnje tisočletje z realizacijo ne le te ampak še številnih drugih Babatovih zamisli, kakor tudi z uresničitvijo zamisli številnih drugih velikanskih znanstvenikov. Toda tudi če bi uresničili le Babatovo — umetno zvezdo, bi to bil velikanse uvod v novo dobo, ki bi poleg drugih na nebu zasijala zvezda, ki jo je prižgal človek.

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Znamke «blagostanja in miru»

Meseca februarja 1956 so se sestali poštini ministri držav, ki sodelujejo v Evropski skupnosti za prenos in jeklo, to je v tako imenovani «Mali Evropi» in prišli do zaključka, da je treba propagirati med prebivalstvom teh držav idejo evropske združitve. Tako torej misli fizik o soncu. Generator za visokofrekvenčni tok za more dati tudi na stotine in tisoče voltov na kvadratni centimeter. In v tem ko Sonce pošilja največ dva kilovata na kvadratni meter zemeljske površine, visokofrekvenčni generator dopušča, da se na enem kvadratnem metru osredotočijo tisoči kilovatov. Ti žarki so hujši od toplotnih žarkov Marsovec v Wellsovih romanih. Toda takto moramo pristaviti, da ne gre za plod fantazije, pa čeprav vsa sodobna tovrstna znanost je meji s fantastičnim. Ponavljamo, tu ne gre za fantastičnost, kajti ni daleč čas, ko bo možno izdelovati stroje, ki bodo n. pr. mogli rušiti ali celo topiti najvišje gore, kot n. pr. mi z vročim nožem topimo kose masla. In pred nami se bo nudil veličastni prizor, da ob svetlobi, ki bo spominjala na ostro svetlobo, ki se poraja ob avtogletnem varjenju, gledamo, kako se velikanse mase kamenja spreminjajo v lavo in pred to čudovito naravo, pred tem strojem se bo odpirala človeku pot skozi Himalaje, skozi Alpe in druge velike gorske mase.

Znamka je danes izredno propagandno orodje in šest zapadnoevropskih poštinskih ministrstev se je tega dobro zavedalo. Zaradi tega so tudi sklenili, da morajo biti znamke izdane v takih nominalnih, ki bodo dostopne čim širšemu občinstvu. Sklenili so torej, da bo vsaka od šestih držav izdala meseca septembra vsakega leta serijo znamk posvečenih evropski združitvi. Poleg tega so sklenili še nekaj: v prvem letu naj bi bile imele znamke vseh držav enako višnjo, v naslednjem naj bi bila dana le parola za te znamke, v tretjem naj bi bila višnjo zopet enaka, itd.

Lani so torej poštine uprave razpisale natečaj, na katerem so lahko sodelovali umetniki vseh šestih držav. Zmagal je Francoz Gonzague, ki je pripravil vinjeto na kateri je bil viden nebotičnik v gradnji, na pročelju katerega se je blestelo naziv «EUROPA» in velikih črkah. Seveda niso bili vsi zadovoljni s to vinjeto, a pogodbe se je bilo treba držati.

Letos pa so poštne uprave dovolile vsaki državi, da izda znamko po lastni volji, ki pa naj ne drži parole «Evropska zveza kot vir blagostanja in miru».

Meseca septembra so te znamke tudi izšle. Italija je izdala dve znamki (25 in 60 lir), katerih vinjeta je bila posvečena bolj politični združitvi kot pa predložitveni temi. Na vinjeti je vidna velika črka «E» sestavljena iz zastav šestih držav članic Evropske skupnosti za prenos in jeklo.

Nekatere države pa so razumele dano parolo na podoben način. Francija, Belgija in Luksemburg so izdale vsaka svoje znamke, na katerih pa je bila na različne načine prikazana alegorijska industrijska in kmetijska. Na belgijski znamki vidimo šest žitnih klasov. Nizozemska vinjeta prikazuje neke vrste vetrovno turo na šest konev. Na nemški znamki pa vidimo košato drevo, ki ima šest korenin. Enako vinjeta ima posarska znamka, z edino razliko naziva «Saarlanda».

Sedmi nepoklicani gost v tej poštini kampanji za evropsko združitev je Švica, ki je izdala nekaj okusnih znamk, na katerih je prikazana debela vro, ki pomeni Evropo, sestavljena iz sedmih drobnejših vro, ki naj bi pomenile sedem zapadnoevropskih držav.

V prihodnjem letu bodo zopet razpisali mednarodni natečaj za izdelavo osmunkov in v tem pomladi se bo sestala komisija, ki bo izbrala najbolj izrazit osnutek. Septembra pa bodo dobile tretjo serijo evropskih znamk.

Preteklo soboto je izšla še ena italijanska priljubljena znamka, kot smo že prejšnji teden napovedali. Znamka je posvečena štiristoletnici svetega Frančiška iz Paole, zaščitnika pomorščakov. Nominala je 25 lir. Znamka je sivkasta v bakrosvetlo in je sive barve. Prikazuje nam svetnika med molitvijo.

V Rimu niso še objavili

OD JADRANA DO BALTIKA

Blagodati centralizma in drugi (nevšečni) formalizmi

2.

Ko sva si ogledovala trgovine, sva opazila, da so dobro založene s hrano, kakor tudi z raznovrstnim industrijskim blagom široke potrošnje. In ko sva govorila z ljudmi, kako sodijo o sedanjem stanju, so nam vsi zatrjevali, da se je položaj izboljšal, da so se dohodki prebivalstva dvignili in da je trg mnogo bolj založen z blagom. Skratka, da je precej bolje, kot je bilo pred oktobrsko vstajo. Temu je pripisali tudi določeno zapanje, ki si ga je Kadar pridobil med ljudmi. Večina je mnenja, da je Kadarjeva vlada danes edina možna garnitura in da bi vsaka druga bila slabša, čeravno Kadarjev režim še ni uspel pritegniti delovnih množic k aktivnemu sodelovanju. Vzrok je iskati v tem, da Kadar politično še ni uspel v zadostni meri pre-

kiniti s preteklostjo, da njegova politika še ni povsem neodvisna in da tudi še ni odstranil mnogih stvari, ki so bile vzrok in povod oktobrski vstaji. Ljudje z nezaupeanjem gledajo na vsak poseg od zunaj in so silno občutljivi na neodvisnost svoje dežele. Na znotraj pa si želijo odločne politike demokratizacije, predvsem na ekonomskem področju. Tu namreč prevladuje strogi centralizem.

Kako prideš

v Budimpešti do bencina

Ta centralizem sva imela priliko občutiti na lastni koži. Primer sam po sebi sicer in tako pomemben, vendar pa v nekem smislu karakterizira sistem. Bilo je približno ob petih popoldne, ko sva se naveličala ogledovati mesto, in ker sva drugi dan nameravala zgodaj nadaljevati pot in da ne bi jutraj zamudila prvega avta, sva sklenila, da si šeta večer priskrbiva gorivo. Zato sva morala napolniti skoraj prazen tank in se rezervno, ki sva jo vedno imela s seboj. Tako se je začel najin križev pot. Z nama je bil tovariš Bruner, ki je bil ves čas za vodico in tolmača. Napotili smo se do najbližjega bencinskega tanka, ki pa je bil že zaprt. (Nekatere zaprejo že ob petih popoldne). Poiskomo drugega, ta pa ni imel nafte (naš avto je bil namreč na nafto). Usluženec nam je povedal za tank, ki ima tudi nafto in že smo vozili tja. Ta je sicer imel nafto, ni je pa nam hotel prodati, ker nismo imeli posebnih bonov. Tu so nam povedali za neko garazo, ki verjetno prodaja nafto tudi za denar. Šli smo tja, ampak nismo je mogli dobiti, zopet zato, ker nismo imeli bonov. Rekli so nam, da bomo izdajali Avtoklub in da edino z boni lahko kupimo gorivo. Gremo v Avtoklub, ta pa je bil tudi zaprt, kar uraduje našo dušo, 6. zvečer. Kaj pa sedaj? Bruner je vedel za tank, kjer je nekoga poznal in je mislil, da bomo tam dobili nafto. Ko smo vozili tja, sem spotala v šali dejal, da sem potrebovala iti na zunanje ministrstvo, če bomo tam dobili nafto. Bruner pa mi resno odgovoril, da bomo tja tudi šli, četudi pri tem zadnjem posku-

su ne bomo uspeli. In ker je tudi tu nismo dobili, smo se končno res napotili na zunanje ministrstvo. Tam je Bruner poznal ljudi in je bil pričar, da bomo uredili stvar. Tako je moja pikra šala postala resnica. Ob osmih zvečer smo se znašli pred zunanjim ministrstvom. Bruner je takoj poiskal službojlože in ta mu je obljubil, da bo skušal zadevo urediti, samo da dobi pristonek od svojega predstojnika, ki pa je odšel domov. Obljubil je, da ga bo poiskal po telefonu. V veži zunanjega ministrstva smo čakali skoraj eno uro, preden smo dobili odgovor. Bilo je že devet, ko smo zvedeli, da ne moremo dobiti bonov, ker službojlože ni našel svojega predstojnika, ki je verjetno bil nekam ven na sprehod. Po štirih urah iskanja in prevažanja od enega na drug konec mesta, smo končno ostali brez nafte. Ni kazalo drugega kot stvar odložiti na jutrišnji dan. Ko smo drug dan jutraj v Avtoklubu le dobili bone in z njimi nafto, sva zapustila lepo Budimpešto.

Na Češkem brez krone

Dan je bil krasen, sonce je toplo sijalo in bila sva dobre volje, kljub večeršnjim neprimkam in ker sva zaradi nafte šele ob desetih odpotovala iz Budimpešte. Po dveh urah vožnje sva bila na meji. Prilila sva na sporedni omejni blok, kjer sva zaradi slabih cestnih znakov zašla. Namesto da bi šla na Sahy, kjer je glavni prehod za Češko, sva prišla v Balassarymat. Na madžarski strani sva čakala celo uro, ker je isti, ki pregleduje potne liste, šel na kosilo. Ves ta čas sva bila sama na meji in bi lahko v petih minutah opravila, če bi bila prišla malo prej. Končno se je mož primajal, pritisnil pečate na potni list, nato sva se poslovila od Madžarske. Čehi so nas sprejeli z resnimi, strogo uradniškimi obrazi, nam vse popisali, kar sva imela s seboj in celo ročno uro so vnesli v spisek tranzitnega blaga. Plačati sem moral za 20 čeških kron (nekakšna zavarovalnina za avto) 1700 dinarjev, po uradnem tečaju 85 dinarjev za eno češko krono, kar me je zelo jezilo. Moral sem seveda plačati v tuji valuti, ker zopet nisem imel prostih čeških kron, ampak samo kreditno pismo, ki ga pa na meji ne vnočijo.

Tako sem precej slabše volje pogolaval avto in šele po nekaj časa vožnje in vselej radijske muzike pozabil na češke devizne predpise. Vozila sva se po predelih Slovaške, kjer so se med vojno borili slovaški partizani. Teren je precej hribovit, posajen z velikimi gozdovi, kar primeren za partizansko borbo.

Preden sva prišla do poljske meje naju je zajela noč. Celu uro sva vozila ponoči in sva morala zelo paziti, da nismo zašli. Končno sva ob pol osmih zvečer prispela na mejo. Zadovoljna sva bila, da bova čez dobro uro v Krakovu, cilj najine današnje ture. Sprejel naju je starejši carnik, ki je bil zelo navdušen, ko je zvedel, da sva Jugoslovana. Zadel nama je pripovedovati, kod je vse bil že pred vojno v Jugoslaviji, da je tam lepo in da ima Jugoslovane zelo rada. Veselo razpoloženo se je spogovarjal, da je to prehod samo za omejni promet in dovolj hitro, če se je na omejni or. ne, kjer sva prišla v Češkoslovaško, da nama niso povedali, kje je prehod za mednarodni promet.

BRANKO BABIČ

(Nadaljevanje sledi)

podrobnega programa za prihodnje leto. Vsekakor so — kot dokazujejo pretekla leta — trije programi zelo pomembni, ker se nove izdaje določijo med letom na sejah ministrskega sveta.

M. V.

Mladokrvnost

Angleški politik Lloyd George je stopil v tramvajski voz, ker so se mu šipe na nočni črni oronje, je znel očala, jih obrnil in jih položil na sedež naproti.

Prav tako kot se je tramvaj spet ustavil. Medtem ko si je Lloyd George brisal oči, je obliha gopja naglo sedla z vso težo na tisti sedež. Skoraj isti trenutek je spet skočila na sedež naproti.

«Pomirite se, gospa,» ji je rekel Lloyd George, «Moji načelniki so videli že večje reči...»

POMENEK O JEZIKU

NI PRAVILNO: V galeriji Protti so odprli novo trgovino. Izložbe v galeriji Trieste so razkošne.

Galerija pasaja prehod

PRAVILNO JE: V Pasazi (Prehodu) Protti so odprli novo trgovino. Izložbe v Pasazi (Prehodu) Trieste so razkošne.

V slovenskih pomeni galerija samo: 1. ozek, dolg hodnik, na eno stran odprt; 2. stebrišče dvorano; 3. najvišji prostor v gledališču; 4. tudi občinstvo s tega prostora; 5. umetniško zbirko. Predor, tunel, prehod ali pasaja pa ne moremo imenovati galerija.

NI PRAVILNO: Kako stoji vaš bolnik? Danes stoji nekoliko bolje, ker je lepo v postelji. Včeraj pa se je počutil zelo slabo. Če bo stal še dva dni, tako kot danes, bo morda čez nekaj dni že vstal.

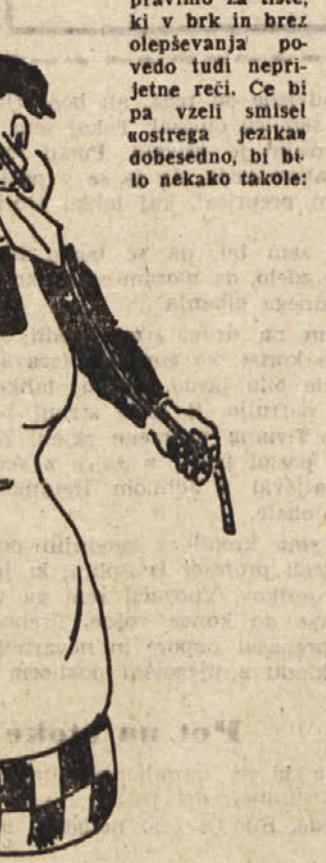
Kako stoji bolnik?

PRAVILNO JE: Kako se počuti vaš bolnik? Danes je nekoliko boljši, ker je lepo v postelji. Včeraj pa se je počutil zelo slabo. Če se bo počutil še dva dni tako,...

Kako stoji bolnik?

«Oster jezik imam pravim za tiste, ki v brk in brez olepševanja povedo tudi neprijetne reči. Če bi pa vzeli smisel ostrega jezika dobesedno, bi bil nekako takole:

«Oster jezik imam pravim za tiste, ki v brk in brez olepševanja povedo tudi neprijetne reči. Če bi pa vzeli smisel ostrega jezika dobesedno, bi bil nekako takole:

«Oster jezik imam pravim za tiste, ki v brk in brez olepševanja povedo tudi neprijetne reči. Če bi pa vzeli smisel ostrega jezika dobesedno, bi bil nekako takole:

— Zdaj pa kar izgini. Pojdi, kamor se ti zljubi.

